

VERKIEZINGEN OP 18 MAART

Kiezen voor natuur en daarmee voor de mensen in het gebied!

Tegelijk met de provinciale verkiezingen zijn er op 18 maart waterschapsverkiezingen. Waterschappen zijn bij grote groepen kiezers nog minder bekend dan de provincie. Toch raakt waterbeheer iedereen: in landelijk gebied en in de stad. Er valt bovendien wat te kiezen. Bij het waterbeheer voor natuur en landschap kan veel verbeterd worden. Onze plassen, beken, waterrijke natuurgebieden en waterpartijen in de stad kunnen veel mooier en aantrekkelijker worden en tegelijk een beter leefgebied voor planten en dieren. Inmiddels is natuurlijk waterbeheer een voorwaarde om bredere waterproblemen op te lossen. Als we de natuur niet helpen verzuipt de stad: water als ordenend principe waar ook andere functies baat bij hebben.

> Water voor natuur

Het belang van water voor natuur kan moeilijk overschat worden. In vrijwel alle natuurgebieden speelt grondwater een belangrijke rol. De kenners van het OBN hebben de ecohydrologische opbouw en processen in ons landschap beschreven en aangetoond dat die op veel plaatsen niet in orde zijn. In grote delen van ons land zijn grondwaterafhankelijke gebieden verdroogd. Het is een structureel probleem dat ontstaan is in de periode van de ontginningen, verergerd door ruilverkavelingen. Bij de ontginning van woeste gronden zijn geen mooie, afgeronde natuurgebie-

den ontstaan. Aan de randen liggen landbouwgronden en natuur door elkaar. Daarbij is de ontwatering afgestemd op de landbouw. In de ruilverkavelingen zijn grote waterlopen aangelegd waarmee ook de omgeving van natuurgebieden is drooggelegd. We hebben daarom afgeronde en aaneengesloten natuurgebieden nodig die goed passen in het landschap.

Maar ook in de landbouwgebieden die de natuurgebieden omgeven is nog een wereld te winnen. Diepe sloten en beken kunnen ondieper of het peil kan omhoog zonder dat de landbouw daar last van heeft. Dat vermindert de leegzuigende werking op aangrenzende natuurgebieden en het zorgt voor meer kwel in verder weg gelegen natuur.

De Kaderrichtlijn Water roept ons op om grondwaterlichamen in stand te houden, vooral ten behoeve van grondwaterafhankelijke natuur. Als die natuur verdroogd is, voldoen we niet meer aan de verplichtingen die we ons zelf hebben opgelegd. Er is al wel het nodige gedaan aan verdrogingsbestrijding, maar de moeilijkste stukken moeten nog komen. Een uitdaging voor de waterschappen!

Klimaatverandering

Klimaatscenario's geven aan dat waterbeheer in de toekomst moeilijker wordt. Daar krijgt niet alleen de natuur last van. Ook landbouw en stedelijk gebied, scheepvaart en energiecentrales krijgen er mee te maken. De waterschappen op de hoge zandgronden hebben gezamenlijk uitvoeringsprogramma's ontwikkeld om hieraan op een geïntegreerde manier het hoofd te bieden. De programma's zijn opgenomen in het Deltaprogramma Zoetwater met bijpassende cofinanciering. De waterschappen zijn nu aan zet om de maatregelen uit te voeren met hun partners in het landelijk gebied en in de stad.

De sponswerking van landelijk en stedelijk gebied moet groter worden. Wateraanvoer in de zomer is op de hogere zandgronden maar beperkt mogelijk. 's Winters water vasthouden in de bodem en op laag gelegen gronden helpt om droogte in de zomer te verminderen, voor natuur en landbouw. Accepteren van natuurlijker peilbeheer (hoog in de winter, lager in de zomer) betekent minder inlaat van rivierwater, dat dan beschikbaar blijft voor de scheepvaart en voor koeling van

energiecentrales. Tijdelijke opvang van water in natuurgebieden na heftige regenbuien helpt om het waterpeil in beken en rivieren niet te hoog te laten worden, waardoor het overstromingsrisico in steden en dorpen vermindert. Een robuust ingericht natuurlijk watersysteem is ook nog eens goedkoper en veel minder kwetsbaar dan een kunstmatig ingericht landschap met stuwen en gemalen. Zo'n aanpak vraagt wel van alle partners een nieuwe en brede kijk op waterbeheer. Vervang oude overtuigingen door nieuwe inzichten! Dat zal een moeilijk proces van cultuurverandering zijn. De waterschappen moeten een centrale rol willen spelen in deze gebiedsprocessen. Medewerkers van het waterschap zullen daarbij door hun bestuurders gesteund en gestimuleerd moeten worden. Dat gebeurt alleen als dat bestuur een stevige maatschappelijke basis heeft en niet alleen kortzichtige deelbelangen vertegenwoordigt.

Functioneel bestuur

Het waterschap is een vorm van functioneel bestuur. Het wegen van algemene, niet watergerelateerde belangen is voorbehouden aan de algemene democratie van gemeente en provincie. Bij het waterbeheer is de opgave om alle functies zo goed mogelijk te bedienen met waterpeilen en goede waterkwaliteit. Niet iedereen kan tevreden worden gesteld, dus er moeten keuzes worden gemaakt. Een typisch geval van polderen dus. Het belang van de natuur komt aan de orde als het private belang van eigenaren van natuurterreinen in dit traject. Geborgde zetels voor natuur zijn ingesteld om dit private belang in te brengen in het waterschapsbestuur.

Maar het belang van de natuur is ook een publiek belang, dus van ons allemaal. Het waterschap wordt bij het dienen van het publieke belang meer dan functioneel bestuur, omdat dan de vraag aan de orde is welke kwaliteit natuur wij willen en hoeveel we daar voor over hebben. Veel doelen liggen vast in landelijke normen, maar het mag beter.

Verkiezingen voor waterschapbestuurders legitimeren het maken van afwegingen over het bereiken van (natuur- en andere) doelen en de belastingen die daarvoor geheven mogen worden. De bestuurskandidaten moeten de kiezer duidelijk maken welke positie ze hierbij innemen. Water Natuurlijk is een waterschapspartij die mede is opgericht door natuurorganisaties om het publieke natuurbelang te behartigen. Juist bij natuur en de beleefbaarheid daarvan zijn grote groepen burgers zeer betrokken. Ook de inwoners van stedelijk gebied, die nu nog op grote afstand staan van de waterschapswereld. Zij vinden verdergaande waterkwaliteitsdoelen, aandacht voor landschap en cultuurhistorie en het bieden van recreatiemogelijkheden op, in en langs het water terecht belangrijk. Daar zijn gelukkig geen landelijke normen voor. Dat vraagt dus om groene bestuurders met hart voor blauw die deze doelen aanpakken.<

Jac Hendriks, Lijsttrekker Water Natuurlijk bij Waterschap De Dommel